

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de yoğun veri gündemi...

Geçen hafta ABD’de yoğun bir veri gündemi hâkimdi. Hafta başında açıklanan veriye göre ülkede sanayi üretimi Eylül ayında bir önceki aya göre %0,1 oranında artış kaydetti. Haziran ve Temmuz aylarında gözlenen güçlü artışların ardından Ağustos’ta 5 ayın en büyük düşüşünü kaydeden sanayi üretimine ilişkin piyasa beklentisi %0,2 artış yönündeydi. Geçen ay %1,1 gerçekleşen yıllık TÜFE artışı %1,5 ile Ekim 2014’ten bu yana en yüksek seviyesine çıkarken, çekirdek TÜFE ise yıllık bazda %2,2 ile beklentilerin bir miktar altında kaldı. Öte yandan, 15 Ekim haftasına ilişkin işsizlik maaşı başvuruları beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşmesine rağmen istihdam piyasasının güçlü seyrettiğine yönelik görüşlerin büyük ölçüde korunduğu görüldü. Nitekim, petrol fiyatlarında yukarı yönlü hareketin sürmesiyle birlikte enerji sektöründe yatırımların canlanacağı ve böylece yıl genelinde istihdamın daraldığı sektördeki iş imkanlarının önümüzdeki dönemde iyileşme kaydedeceği yönündeki görüşler gündemde yer alıyor.

ABD ekonomisine ilişkin iyimserliğin korunduğu piyasalarda Fed’in bir sonraki adımı yakından takip ediliyor. Fed, bu yılki son iki toplantısını 1-2 Kasım ve 13-14 Aralık tarihlerinde gerçekleştirecek. Piyasalarda Fed’in bir yıllık aranın ardından ilk faiz artışını başkanlık seçimleri sonrasında Aralık ayı toplantısında yapması bekleniyor.

ECB para politikasında değişikliğe gitmedi.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), geçen hafta gerçekleştirdiği toplantıda faiz oranlarında ve varlık alım programında değişikliğe gitmedi. Toplantı sonrasında konuşan ECB Başkanı Mario Draghi, Mart 2017’de sona ermesi planlanan varlık alım programının uzatılmasının veya azaltılmasının ele alınmadığını belirterek bu konunun Aralık ayındaki toplantıda değerlendirileceğini belirtti. Bununla birlikte Draghi, uygulanmakta olan politikaların iktisadi faaliyeti desteklediğine atıfta bulunarak varlık alım programına hızlı bir şekilde son vermenin söz konusu olmadığını altını çizdi. Öte yandan, ECB Başkanı’nın konuşmasında Euro Alanı ekonomisine yönelik risklerin sürdüğünü belirterek ihtiyatlı bir tavır sergilemesi, ECB’nin Aralık ayı toplantısında yeni önlemler alabileceği yönündeki görüşleri destekledi. Draghi’nin açıklamasının ardından euronun dolar karşısında hızla değer kaybettiği görüldü. EUR/USD paritesi son 7 ayın en düşük seviyelerini gördü.

İngiltere’de ise TÜFE’deki yıllık artış %1 seviyesinde gerçekleşerek Ekim 2014’ten bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Bu gelişmede, Brexit sürecine yönelik belirsizliklerin yeniden artmasıyla birlikte poundun dolar karşısında değer kaybetmesi etkili oldu. Beklentilerden yüksek gelen veri yılın geri kalanında faiz indirmesi beklenen İngiltere Merkez Bankası’nın nasıl bir hamle yapacağına yönelik soru işaretlerini beraberinde getirdi.

Çin ekonomisi istikrarlı büyümesini sürdürüyor.

Çin’de yılın üçüncü çeyreğine ilişkin açıklanan büyüme verisi ülkede büyümenin istikrarlı bir seyir izlediğini gösterdi. Yılın ilk iki çeyreğinde %6,7 oranında büyüyen Çin ekonomisi üçüncü çeyrekte de beklentiler paralelinde aynı oranda büyüdü. Bu dönemde, kamu harcamaları ve gayrimenkul yatırımları GSYH artışını desteklerken özel sektör yatırımları zayıf seyretelemeye devam etti. Çin ekonomisinin kredi artışının ve kamu harcamalarındaki seyrin etkisiyle yılın son çeyreğinde de dengeli büyümesini sürdürmesi bekleniyor.

HAFTALIK VERİLER

	14.Eki	21.Eki	Değişim		14.Eki	21.Eki	Değişim
BIST-100 Endeksi	77.554	78.844	% 1,7 ▲	EUR/USD	1,0969	1,0882	-% 0,8 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%9,00	%9,05	5 bp ▲	USD/TL	3,0890	3,0798	-% 0,3 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,79	%1,74	-5 bp ▼	EUR/TL	3,3891	3,3510	-% 1,1 ▼
EMBI+ (baz puan)	346	346	0 bp ●	Altın (USD/ons)	1.250	1.266	% 1,3 ▲
EMBI+ Türkiye (baz puan)	310	316	6 bp ▲	Petrol (USD/varil)	49,2	50,5	% 2,5 ▲

bp: baz puan

TCMB faiz oranında değişikliğe gitmedi.

Geçen hafta yurt içi piyasaların odağında TCMB'nin Para Politikası Kurulu toplantısı vardı. Mart ayından bu yana faiz koridorunun üst bandında 250 baz puan indirim yapan Merkez Bankası 20 Ekim'deki toplantısında faiz oranını sabit bıraktı. Toplantının ardından yapılan açıklamada bir önceki toplantıdan farklı olarak döviz kurundaki gelişmelere yapılan vurgu dikkat çekti. Nitekim, toplantı öncesi günlerde USD/TL paritesi artan jeopolitik riskler nedeniyle tarihi yüksek seviyeye ulaşmıştı. TCMB, döviz kuru ve diğer maliyet unsurlarındaki gelişmelerin enflasyon görünümündeki iyileşmeyi sınırladığını belirterek para politikasındaki temkinli duruşun korunması gerektiğini açıkladı. TCMB ayrıca sadeleşme sürecindeki bir sonraki adımın yönü ve zamanlamasının verilere göre şekilleneceği açıkladı. TCMB'nin açıklamasında daha az güvercin bir ton tercih ettiği dikkat çekerken, önümüzdeki dönemde alınacak kararlarda döviz kurlarındaki gelişmelerin ön plana çıkacağı düşünülüyor.

Yurt içi piyasalar...

Jeopolitik gelişmeler ve TCMB toplantısı öncesinde yatırımcıların ihtiyatlı bir tavır sergilemesi nedeniyle haftanın ilk iki gününde yükselen USD/TL paritesi, izleyen günlerde TCMB'nin sadeleşme sürecine ara verebileceği yönündeki beklentilerin güçlenmesi nedeniyle kayıplarını telafi etti. Nitekim, TCMB toplantısı öncesinde 3,11'e kadar çıkan USD/TL paritesi Perşembe günü 3,05'i test etti. Bununla birlikte, küresel piyasalarda değerlenme eğiliminde olan ABD dolarındaki gelişmeler USD/TL paritesindeki iyileşmeyi sınırlandırdı. USD/TL kuru haftalık bazda %0,3 düşerek Cuma gününü 3,0810 düzeyinden tamamladı. Hafta içinde dalgalı bir seyir izleyen BİST 100 endeksi haftalık bazda %1,7 yükselirken, gösterge tahvilin faizi geçen haftaya göre 5 baz puan yükseldi.

Bütçe açığı artış kaydetti.

Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan verilere göre Eylül ayında bütçe açığı gelirlerdeki zayıf seyrin etkisiyle yıllık bazda %19,9 artış kaydederek 16,9 milyar TL olarak gerçekleşti. Vergi gelirlerinde yaşanan ivme kaybının toplam gelirler üzerinde baskı yarattığı gözlenirken faiz dışı harcamalardaki hızlı artış dikkat çekti. Bu gelişmede, asgari ücret artışının devlet sosyal güvenlik katkısı kaleminde yarattığı baskı ile işveren sigorta priminde yapılan indirim etkili oldu. İlk dokuz aylık dönemde ise bütçe açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,6 oranında azalarak 12 milyar TL düzeyinde gerçekleşti ([Bütçe Dengesi Raporumuz](#)).

Orta Vadeli Program'da yer alan 2016 sonu bütçe açığı öngörüsünün 34,6 milyar TL olduğu dikkate alındığında yılın son çeyreğinde bütçe açığının genişleme eğiliminde olacağı anlaşılıyor. Başvuru süresi bu ayın sonunda dolacak olan vergi borçlarının yeniden yapılandırılması olanağı ile birlikte bütçe gelirlerinin artırılması hedefleniyor. Maliye Bakanı Naci Ağbal bu kapsamda şimdye kadar 31,3 milyar TL tutarında vergi borcunun yeniden yapılandırıldığı ve 951 milyon TL'lik tahsilat yapıldığını açıkladı. Ağbal ayrıca, vergi dilimi değişikliği nedeniyle son 3 aylık gelirleri 1.300 TL'nin altına düşen çalışanların bu kayıplarını telafi etmek üzere bir çalışmayı tamamladıklarını ve bu çalışmanın Bakanlar Kurulu'nda kabul edildiğini belirtti.

TCMB Beklenti Anketi...

TCMB'nin Ekim ayı Beklenti Anketi sonuçlarına göre yılsonu büyüme öngörülerini zayıflarken, dolar kuru beklentileri artış kaydetti. Anket sonuçlarına göre son üç aydır gerileyen 2016 yılı büyüme öngörülerini %3,2 ile Orta Vadeli Program (OVP) tahminine yakın düzeyde bulunuyor. Fed'in faiz artırımına yaklaşıldığı görüşünün yanı sıra jeopolitik ve siyasi riskler nedeniyle son dönemde hızla yükselen USD/TL kuruna ilişkin piyasaların yılsonu öngörüsü Ekim ayında 3,12'ye yükseldi. Enflasyon öngörülerinin ise Eylül ayının ardından Ekim ayında da gerileyerek %7,8 düzeyinde olduğu görüldü.

Haftanın son işgününde açıklanan tüketici eğilim anketi sonuçları tüketici güveninin zayıfladığına işaret etti. Hanehalkının önümüzdeki dönemde otomobil ve konut satın alma ihtimalindeki azalışın yanı sıra işsizliğin artacağı beklentisi de endeksi düşüş yönünde etkiledi.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Kurlardaki artış perakende sektörüne olumsuz yansıyor.

Son dönemde dolar kurunda gözlenen artış ithal aramalı kullanan sektörleri olumsuz etkilerden, perakende sektörü de dolar bazında belirlenen kiralar nedeniyle sıkıntı yaşıyor. Geçen hafta Birleşmiş Mağazalar Derneği (BMD) Başkanlığı görevine başlayan Sinan Öncel, TL'nin dolar karşısında değer kaybetmesine bağlı olarak kira bedelleri ve düşen kârlılık oranları nedeniyle mağazalarda başlayan sıkıntıların ve kapanma eğiliminin tüm alışveriş merkezlerine sıçrayabileceğini ifade etti. Öncel, mağazaların gelir düşüşlerindeki nedenlerin arasında dolardaki artış, 15 Temmuz darbe girişimi süreci, öncesinde ve sonrasında turizmde yaşanan kayıplar olduğunu belirtti. BMD verilerine göre dernek üyelerinin yurt içinde yaklaşık 65 bin mağaza ve satış noktası bulunurken, sektör 2015 yılını 47 milyar dolar satış büyüklüğü ile tamamladı.

Kurulan şirket sayısı azalırken, kapanan şirket sayısı artış kaydetti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Eylül ayına ilişkin kurulan-kapanan şirket istatistiklerini açıkladı. Buna göre Eylül ayında kurulan şirket sayısı geçen yılın aynı ayına göre %29,03 azalarak 3.704 oldu. Kapanan şirket sayısı ise bu dönemde %21,99 artarak 832'ye çıktı. Ocak-Eylül döneminde kurulan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre %3,89 azalarak 48.051, kapanan şirket sayısı ise %18,69 azalışla 7.249 olarak gerçekleşti.

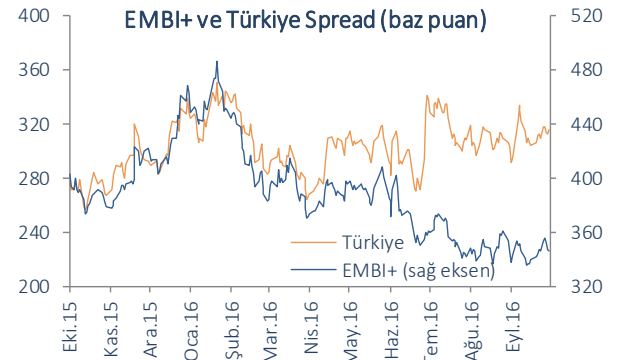
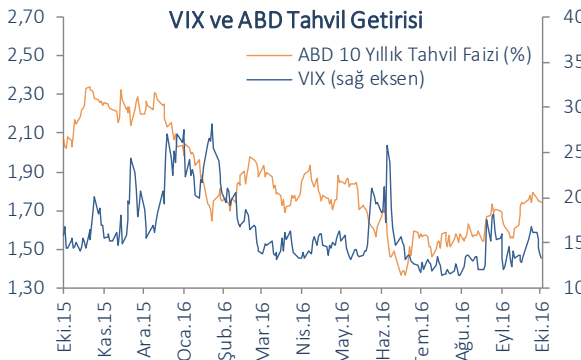
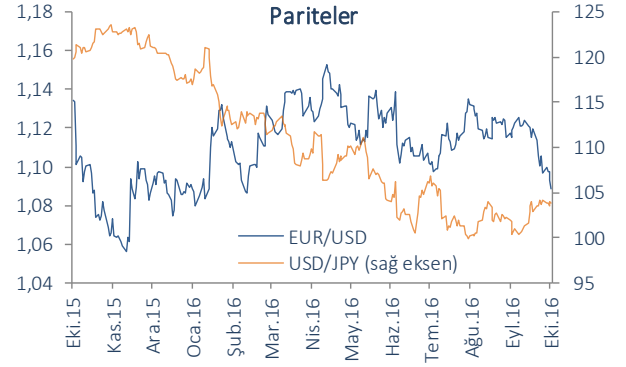
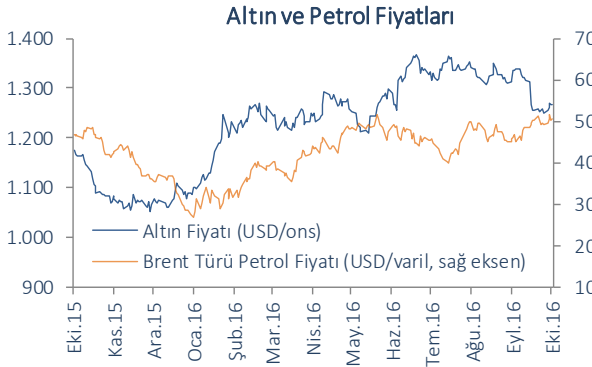
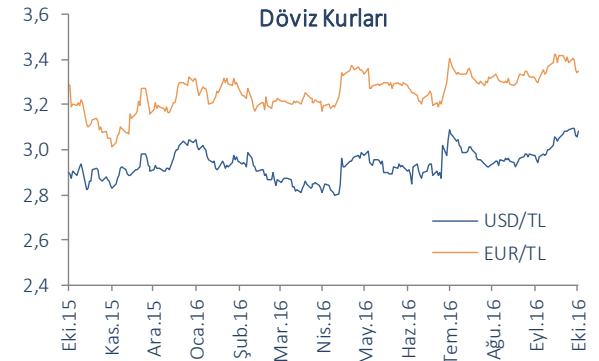
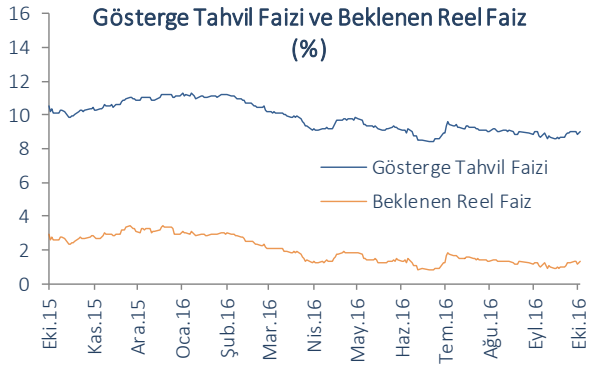
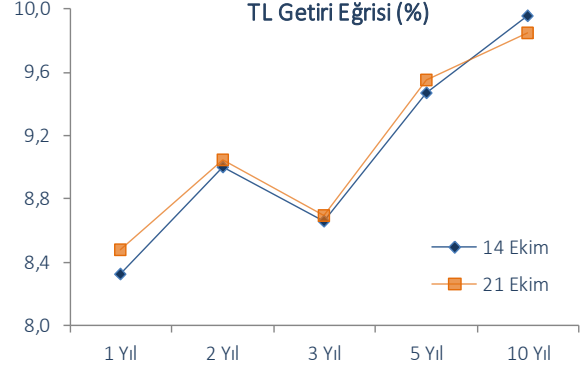
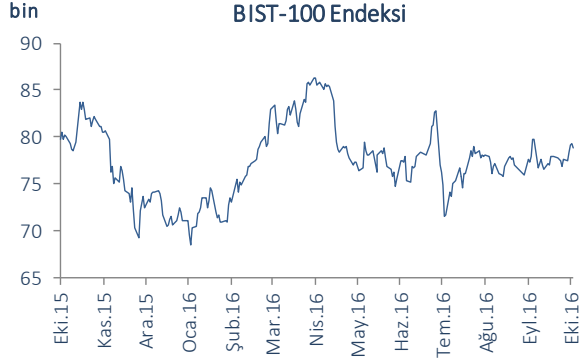
Eylül ayında 248 firmaya yatırım teşvik belgesi verildi.

Resmi Gazete'nin geçen hafta yayımladığı yatırım teşvik belgesi listesine göre, Eylül ayında 2,8 milyar TL tutarında ve 8.343 kişinin istihdam edileceği yatırımlarla toplamda 248 firmaya yatırım teşvik belgesi verildi. Yatırımların; imalat (101), enerji (53) ve hizmet (80) sektörlerinde yoğunlaştığı gözlemlendi.

Konut satışlarında hızlı artış...

Türkiye genelinde konut satışları Eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre %17,8 oranında artarak 108.918 oldu. Yıllık bazda %46,7 artış kaydeden ipotekli konut satışlarının toplam konut satışları içindeki payı %38,6 olarak gerçekleşti. Temmuz ayındaki hızlı düşüşün ardından, konut projelerinde yapılan kampanyalar ve banka kredi faizlerinde yapılan indirimler sonrasında son iki aydır satışlarda gözlenen artış ile Ocak-Eylül 2016 döneminde satılan konut sayısı geçen yılın aynı dönemdeki düzeyine yaklaşmış oldu.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
24 Ekim	Euro Alanı İmalat Sanayi PMI Verisi (Öncü)	Ekim	
	ABD İmalat Sanayi PMI Verisi (Öncü)	Ekim	
25 Ekim	TÜİK Sektörel Güven Endeksleri	Ekim	
	TCMB İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı	Ekim	
	TCMB İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven End.	Ekim	
	Hazine Sabit Kuponlu 6 Ayda Bir Ödemeli Tahvilin Yeniden İhracı		
	ABD The Conference Board Tüketici Güven Endeksi	Ekim	
26 Ekim	Hazine İç Borç Ödemesi		1,1 milyar TL
	ABD Yeni Konut Satışları	Eylül	
27 Ekim	TCMB Para Politikası Kurulu Toplantı Özeti	Ekim	
	TCMB Enflasyon Raporu	2016-IV	
	ABD Dayanıklı Tüketim Malı Siparişleri	Eylül	
28 Ekim	ABD Öncü GSYH Büyüme Verisi	2016 3. Çeyrek	
	ABD Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi	Ekim	

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.